

Lausunto Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle Stedle Exploration AB:n malminetsintälupahakemukseen, Kuusisuo

khall 17.02.2025 § 36

426/00.04.00/2025

Päätös

Kaupunginhallituksen toisen varapuheenjohtajan Sanna Karppisen vastaesitys (vastaesitys 3) hyväksyttiin äänestyksen jälkeen kaupungin lausunnoksi käsitellyssä asiassa.

Kaupunginhallituksen kannanotto asiassa on siis seuraava:

Stedle Exploration AB on jättänyt hakemuksen koskien malminetsintälupaa Kuusisuo-nimiselle alueelle. Koska kaivoshankkeen mahdollinen eteneminen kaivostoiminnaksi edellyttää kaupungin hyväksymää kaavaa, Heinolan kaupunginhallitus antaa tämän julkisen kannanoton Stedle Exploration AB:n malminetsintälupahakemukseen.

Alueella olevien arvojen merkitys Heinolalle ja maanomistajille on merkittävä. Mahdollisesti alkava kaivostoiminta, sekä jo pelkästään malminetsintä voi aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia mm. vesistöihin, luonnon monimuotoisuuteen, maanomistajien käyttöoikeuksiin ja maaomaisuuteen sekä alueiden virkistyskäyttöön. Nämä vaikutukset ovat usein pitkäaikaisia, peruuttamattomia ja paikallisesti merkittäviä. Kaivostoiminta luo suuren ristiriidan kasvavan matkailuelinkeinon kanssa, johon kaupunki ja alueen yritykset ovat pitkäaikaisesti panostaneet. Jo itsessään malminetsintävaraus ja/tai malminetsintälupa vaarantaa ja vaikuttaa alueen maineeseen Etelä-Suomen johtavana luonto- ja virkistyskuntana matkailijoille sekä asukkaille.

Heinolan kaupunki päättää alueen kaavoituksesta ja on keskeisessä asemassa lupien käsittelyssä, jotka eivät saa olla ristiriidassa alueen virkistys- ja luontoarvojen tai maanomistajien intressien kanssa. Heinolan kaupunginhallitus haluaa tuoda julki kielteisen kantansa malminetsintälupahakemukseen, sekä vaatii, että luvan haltija harkitsee uudelleen malminetsinnän aloittamista ja luopuu koko varauksesta.

Äänestysraportti ja jäsen Endénin eriävä mielipide pöytäkirjan liitteenä.

Kokouksen kulku

Vastaesitys 1.

Keskustelun kuluessa jäsen Wafin teki seuraavan vastaesityksen: Mahdollinen malminetsintä ja kaivostoiminta aiheuttaa merkittäviä

kielteisiä ja usein palautumattomia vaikutuksia vesistöihin, luonnon monimuotoisuuteen, asuinalueisiin ja virkistysalueisiin. Kielteiset vaikutukset ovat usein pitkäaikaisia, peruuttamattomia ja paikallisesti merkittäviä. Tästä syystä Heinolan kaupunki vastustaa yksiselitteisesti hankkeen käynnistämistä ja malminetsintäluvan myöntämistä eikä Heinolalla ole tulevaisuudessakaan aikomusta antaa malminetsintäluvia. Esitys raukesi kannattamattomana.

Vastaesitys 2.

Lisäksi jäsen Endén teki vastaesityksen, että lausunto olisi seuraavanlainen:

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) hyväksyi päätöksellään 23.3.2023 kaivoslain mukaisen varausilmoituksen Kuusisuonimiselle varausalueelle. Heinolan kaupunki ilmoitti 22.6.2023 kantanaan, että mahdolliselle varausalueelle sisältyi mm. merkittäviä luonto- ja virkistysarvoja ja matkailullisia toimintatavoitteita. Stedle Exploration AB on nyt esittänyt kaivoslain mukaisesti seuraavan vaiheen malminetsintäluvahakemuksen. (Liitekartta 1 ja 2). Vaikka alue on aiemmasta huomattavasti pienentynyt, ovat luonto- ja virkistysarvot merkittävät ja ulottuvat varausaluetta huomattavasti laajemmalle.

Haetun malminetsintäalueen koillispuolella on suhteellisen lähellä nykyisen maakuntakaavan Matkailun ja virkistämisen kehittämisen kohdealue, mv4 Paistjärven kehittämisen kohdealue. Kohdealueeseen sisältyvät kattavasti Kujjärven, Saarijärven ja Sonnasen ympäristöt. Aluekohtainen suunnittelumääräys on: ”Luonto- ja maisema-arvoiltaan herkän ja hiljaisen erämaa-alueen virkistykseen, retkeilyyn ja matkailun kehittämisen kohdealue, jossa erityispiirteensä on rantojen ja harjujen suojeleohjelmat sekä Natura 2000 -verkoston alue.” Heinolan strategiseen yleiskaavaan 2035 ei sisälly malminetsintäluvan hakemusalueelle yhtään aluevarausta tai kaavamerkintää. Mutta melko läheinen Kujjärven, Saarijärven ja Sonnasen laaja yhteisalue on merkitty virkistysalueeksi ja valtakunnalliseen suojeleohjelmaan kuuluvaksi alueeksi. Haettu malminetsintäalue rajautuu myös lähiympäristössä voimassa oleviin ranta-asemakaavoihin. Lupahakemusalueen koilliskulma liittyy Viipiänjärvellä olevaan Metsola-Mannila-Närhilehto -ranta-asemakaavaan. Siinä kyseinen alue on maa- ja metsätalousaluetta (M).

Lisäksi lupahakemusalueen lounaiskulmaan kuuluu Taipaleen yhteismetsän ranta-asemakaavan aluetta. Kyseinen Ala-Toulammen ja Ylä-Toulammen alue on kaavassa pääosin maa- ja metsätalousaluetta (M), mutta lisäksi Ala-Toulammen rannalla on yksi loma-asuntojen korttelialue (RA). (Liitekartta 3) Kaupunki on käynnistänyt useita HELMI-hankkeita ja muita projekteja, joiden tavoitteena on turvata luonnon ekosysteemien toiminta. Näissä hankkeissa painotetaan erityisesti ympäristön ja lajien suojeleu, luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja lajistokäytävien jatkuvuutta.

Malminetsintä ja sen mahdolliset jatkotoimet vaarantavat näiden hankkeiden toteutumisen tai hyödyllisten vaikutusten säilymisen, esim. ekologisten yhteyksien ja käytävien eheys. Kaivostoiminta aiheuttaa merkittäviä kielteisiä vaikutuksia vesistöihin, luonnon monimuotoisuuteen, asuinalueisiin ja virkistysalueisiin. A.o. vaikutukset ovat usein pitkäaikaisia, peruuttamattomia ja paikallisesti merkittäviä. Siksi kaupunki puolustaa asukkaidensa oikeuksia, elinvoiman kehitysedellytyksiä, luonnonympäristön säilymistä ja alueen kestävästä kehitystä ym.

Kaivostoiminta aiheuttaa haittoja, kuten melua, pölyä ja muita häiriöitä, jotka eivät rajoitu vain varsinaiselle kaivosalueelle, vaan ulottuvat laajalle alueelle – kaivospöly pahimmillaan tuulen mukana keskelle Heinolan ydinkeskustaa. Heinolan järvien tilaa seurataan vesistönäytteenotolla. Tutkimukset osoittavat, että järvien tila on kohentunut. Heinolan järvistä ekologiselta tilaltaan erinomaisia ovat esimerkiksi Keskinen, Ala-Rieveli, Kujjärvi, Sonnanen, Viilajärvi ja Salajärvi. Vesistöjen tila - Heinola .

Mahdollinen kaivostoiminta tulisi toteutuessaan ja jo malminetsintävaiheessa vaarantamaan todetun kehityksen, ei vain kaivosalueen välittömässä läheisyydessä olevilla järvillä, vaan pintavesien kulkeutumisen kautta myös laajemmin jopa Heinolan kaupungin eteläpuolisilla vesillä. Heinolan kaupunki liittyi hiilineutraaliksi pyrkivien kuntien HINKU-verkoston marraskuussa 2019. Verkostoa ylläpitää Suomen ympäristökeskus (SYKE). Kestävä kehitys ja ilmasto - Heinola. Heinolan omassa ilmastotiekartassa korostetaan Heinolan vihreää imagoa ja elinvoimaisuutta. Ilmastopositiivinen Heinola 2030 – Heinolan ilmastotiekartta HIT. Kaupunki on profiloitunut luonnonläheiseksi matkailukaupungiksi ja panostanut suuria summia matkailun kehittämiseen (mm. Kimolan kanava). Heinola lähiympäristöineen on houkutteleva kohde vapaa-ajan asukkaille mm. nopeiden ja hyvien kulkuyhteyksien vuoksi. Pääkaupunkiseudulta on vain noin 150 km Heinolaan.

Massiivinen mineraalikaivos keskellä merkittävää luonto- ja virkistysaluetta, vain noin 20 km kaupungin keskustasta, merkitsisi käytännössä Heinolan profiloitumista kaivoskaupungiksi, mikä olisi vastoin kaikkia kaupungin strategisia linjauksia. Paikallisten asukkaiden tarpeet ja huolenaiheet on huomioitava aidosti ja vastuullisesti. Heinolassa on noussut koko ajan laajeneva kansanliike kaivostoimintaa vastaan, eikä kaupunki voi ohittaa omien kuntalaistensa mielipidettä. Kaivoslain uudistuksen tarkoituksena oli nimenomaan lisätä paikallisten vaikutusmahdollisuuksia ja ottaa huomioon myös muut elinkeinot. Uudistetun, 1.6.2023 voimaan tulleen kaivoslain mukaan maisemalliset ja ympäristölliset sekä luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset ovat entistä vahvemmin osana lupaharkintaa. Kaivoslain uudistaminen - Työ- ja elinkeinoministeriö.

Edellä esitetyistä syistä Heinolan kaupunki ilmoittaa kantanaan, että

se suhtautuu yksiselitteisen kielteisesti Stedle Exploration AB:n malminetsintäluvahakemukseen. Heinolan kaupunki ilmoittaa kantanaan, että se suhtautuu yksiselitteisen kielteisesti Stedle Exporation AB:n malminetsintäluvahakemukseen. Edellä todettu Endénin esitys raukesi kannattamattomana.

Vastaesitys 3.

Keskustelun kuluessa myös jäsen Karppinen teki seuraavan vastaesityksen:

Heinolan kaupungin kannanotto Stedle Exploration AB on jättänyt hakemuksen koskien malminetsintäluvaa Kuusisuo-nimiselle alueelle. Koska kaivoshankkeen mahdollinen eteneminen kaivostoiminnaksi edellyttää kaupungin hyväksymää kaavaa, Heinolan kaupunginhallitus antaa tämän julkisen kannanoton Stedle Exploration AB:n malminetsintäluvahakemukseen.

Alueella olevien arvojen merkitys Heinolalle ja maanomistajille on merkittävä. Mahdollisesti alkava kaivostoiminta, sekä jo pelkästään malminetsintä voi aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia mm. vesistöihin, luonnon monimuotoisuuteen, maanomistajien käyttöoikeuksiin ja maaomaisuuteen sekä alueiden virkistyskäyttöön. Nämä vaikutukset ovat usein pitkäaikaisia, peruuttamattomia ja paikallisesti merkittäviä. Kaivostoiminta luo suuren ristiriidan kasvavan matkailuelinkeinon kanssa, johon kaupunki ja alueen yritykset ovat pitkäaikaisesti panostaneet. Jo itsessään malminetsintävaraus ja/tai malminetsintäluva vaarantaa ja vaikuttaa alueen maineeseen Etelä-Suomen johtavana luonto- ja virkistyskuntana matkailijoille sekä asukkaille.

Heinolan kaupunki päättää alueen kaavoituksesta ja on keskeisessä asemassa lupien käsittelyssä, jotka eivät saa olla ristiriidassa alueen virkistys- ja luontoarvojen tai maanomistajien intressien kanssa. Heinolan kaupunginhallitus haluaa tuoda julki kielteisen kantansa malminetsintäluvahakemukseen, sekä vaatii, että luvan haltija harkitsee uudelleen malminetsinnän aloittamista ja luopuu koko varauksesta. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Lehtimäki kannatti esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska asiasta käydyn keskustelun kuluessa on tehty kannatettu vastaesitys, on asiasta äänestettävä. Puheenjohtaja esitti, että tarvittava äänestys toimitetaan CloudMeetingillä niin, että ne, jotka kannattavat kaupunginjohtajan esitystä äänestävät Jaa ja ne jotka kannattavat jäsen Karppisen vastaesitystä äänestävät Ei.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin

1 Jaa-ääntä

8 Ei-ääntä

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen jäsen

Karppisen vastaesityksen äänin 1-8. Äänestysraportti liitteenä.

Jäsen Endén ilmoitti jättävänsä asiasta eriävän mielipiteen, joka on pöytäkirjan liitteenä.

Niina Varjo ilmoitti esteellisyydestään hallintolain 28 §:n kohdan 3 perusteella eikä osallistunut asian käsittelyyn klo 17.10.-17.49. Varjo poistui kokouksesta klo 17.10.

Tämä asia tarkastettiin kokouksessa.

Esittelijä	kaupunginjohtaja Parkkonen, Jari
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle liitteenä olevan lausunnon Stedle Exploration AB:n malminetsintälupahakemukseen, Kuusisuo.
Toimivalta	Heinolan kaupungin hallintosääntö 5 luku 22 §
Valmistelija	kaupunginjohtaja Jari Parkkonen, p. 0400 862 977, kaupunkiympäristöjohtaja Keijo Houhala, p. 0500 918 597 ja kaupunginarkkitehti Harri Kuivalainen, p. 044 797 6907, etunimi.sukunimi@heinola.fi
Valmistelu	<p>Stedle Exploration AB hakee kaivoslain mukaista malminetsintälupaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes). Lupakohde sijoittuu Heinolan itäosaan, Paistjärven kylän seudulle. Tukes on pyytänyt lupahakemukseen lausuntoa Heinolan kaupungilta.</p> <p>Malminetsintäalueen nimeksi on lupahakemuksessa ehdotettu Kuusisuo. Haettu malminetsintäalue on kooltaan 442,15 hehtaaria, sijoittuen muodoltaan neliömäisenä järvien Lyömiäinen ja Viipiänjärvi välimaastoon.</p> <p>Esityslistan liitteenä malminetsintälupahakemus, kaupunginhallituksen infon 12.2.2015 aineisto ja Heinolan kaupungin lausunto Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.</p>
Tiedoksianto	virallinen ote Turvallisuus- ja kemikaalivirasto